

ترویج روابط نامتعارف و خشونت درمان های نوجوانان

نشست تخصصی «ادبیات نوجوان؛ قلمرو ناشناخته» شامگاه یکشنبه در سرای اهل قلم برگزار شد. در این نشست، محبوبه اسپیدکار و انسیه موسویان، از نویسندگان و پژوهشگران حوزه ادبیات نوجوان به بررسی چالش ها و فرصت های این عرصه پرداختند. اسپیدکار در این نشست با تعریف مفهوم نوجوانی گفت: نوجوانان در این دوره به شدت به هویت یابی، استقلال طلبی و پذیرش اجتماعی تمایل دارند. همین ویژگی ها باعث می شود

ادبیات بتواند نقش موثری در شکل دهی شخصیت و نگرش های آنها ایفا کند. او همچنین با اشاره به پویایی های دنیای مدرن، ادامه داد: این نسل با دنیای دیجیتال، فضای مجازی و ارتباطات جهانی بزرگ شده است. بنابراین نویسندگان باید با این تغییرات همگام باشند و داستان هایی خلق کنند که نیازهای نوجوانان امروز را برآورده کند. انسیه موسویان نیز گفت: نوجوانان امروزی با سرعت بیشتری تغییر می کنند و این امر درک نیازهای شان را برای

نویسندگان دشوار می سازد. بنابراین لازم است که نویسندگان با نوجوانان تعامل بیشتری داشته باشند. وی گفت: کتاب های ترجمه ای به دلیل جذابیت زائری، شخصیت پردازی قوی و روایت های خلاقانه، محبوبیت زیادی در میان نوجوانان پیدا کرده اند اما برخی از این آثار، موضوعاتی مانند روابط نامتعارف، خشونت یا قسردگی را به شکلی نادرست و بدون ملاحظات فرهنگی ارائه می دهند که ممکن است برای نوجوانان آسیب را باشد.

نایب‌المرکز

شیوه های الگوپذیری از سیره فاطمی

دکتر امیرعلی حسنلو، استاد حوزه و دانشگاه با نگاهی روزآمد به ابعاد زندگی حضرت فاطمه زهرا(س) پرداخته است

چگونه می‌توانیم نگاه‌مان را به بانوی پاک و مادر هستی، روزآمد کنیم و حجت خدا بر حجت‌هایش را به برپنی جنبه‌ها تقلیل ندهیم؟ ما معتقدیم ایشان الگوی حسنه جاودانه‌اند و باید بدانیم از چه منطقی می‌توان خوانشی همه‌جانبه و البته مخاطب‌پذیر از

علی مظاهری گروه فرهنگ و هنر

این دریای بی‌کرانه عصمت کبری الهی داشت؟ پرسش‌ها پرشمارند اما فرصت‌ها اندک. با استاد حوزه و مدیر گروه تاریخ و سیره در مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات به گفت‌وگو پرداختیم تا دریابیم: آن ویژگی‌های بنیادین و اصلی چیست که باید درباره بانوی دو جهان پژوهید و بازشناخت؟ این نورانیت، فره‌مندی و شکوه را چگونه روشنگرانه تبیین کنیم و با چه ادبیاتی، تا جوانان والّه معارف و شناخت‌شان شوند؟ برای تبیین‌گری درباره عرفان‌های منحرف نوظهور، چه کسی والاتر از چنین الگویی راستینی؟ زیرا هر عارفی به جایی رسیده با فیض نور فاطمی بوده: این سخن اشکبر است اما با چگونه رویکردی؟ این‌که ایشان نخستین جها‌دگر تبیین و روشنگری هستند و برای همین روشنگری و راستگویی آسیب دیدند. پس به ویژگی‌ها و اهمیت تبیین معارف بنیادین با همه وجود چگونه بپردازیم؟ همگرایی مسلمان و اتحادشان در راستای دغدغه‌های مقام عقلا‌ی ولایت برای تشکیل امت از مهم‌ترین اولویت‌هاست. درباره ضرورت تقرب مذاهب و تشکیل امت و ... چگونه باید روشنگری کرد؟ یا ما در گفت‌وگو با دکتر امیرعلی حسنلو، استاد حوزه و مدیر گروه تاریخ و سیره در مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه‌های علمیه همراه باشید.

چگونگی الگوگیری از حضرت‌زهرا(س) و معیارها و ضوابط این مهم با توجه به شرایط زمان چیست؟

در سیره اهل بیت(ع) اصولی هست که برای همه بشریت قابل اقتباس و کاربری است، چون خدا، پیامبر و اولیای دین را برای همه بشر مکلف و مأمور کرده است، نه برای گروه یا طایفه خاصی و یک قوم و ملت؛ بنابراین نه‌تنها درخصوص حضرت‌زهرا(س)، بلکه در مورد همه معصومان می‌توان گفت که آنها چراغ‌راه هستند، یعنی به‌عنوان یک الگوی بی‌خطا در مسیر قله انسانیت ایستاده‌اند، مانند نورافکنی که یک جایی را روشن می‌کند برای این‌که انسان‌ها گم نشوند و در این مسیر قرار بگیرند؛ کار الگو همین است. چهره ایشان به عنایت الهی و مجاهدات عظیم و درجه عالی انسانی‌اش بی‌خطاست اما من که می‌خواهم او را الگو قرار دهم، قرار نیست نسخه دوم برای او شوم، بلکه بحث این است که در آن مسیر قرار بگیریم. بی‌تردید هیچ‌گاه دو انسان مانند هم نمی‌شوند؛ مثلاً شخصی می‌خواهد مانند علامه طباطبایی(ره) گردد، در مورد

برش

الگوی همیشگی برای تربیت اسلامی

امام باقر علیه‌السلام می‌فرماید: «خانه علی(ع) و فاطمه(س) بخشی از حجره رسول خدا(ص) است و سقف خانه آنها، عرش خدای رحمان است. در انتهای خانه‌شان دریچه‌ای هست که از آن تا عرش معراج وحی، پرده برداشته شده است و ملانکه هر صبح و شام و هر ساعتی و هر لحظه‌ای با وحی الهی بر آنان نازل می‌شوند ... امام خمینی(ره) با الهام از این روایت می‌فرماید: «بانویی است که در حجره‌ای کوچک و خانه‌ای محقر، انسان‌هایی تربیت کرد که نورشان از بسط خاک تا آن سوی افلاک و از عالم ملک تا آن سوی ملکوت اعلی می‌درخشد! صلوات و سلام خداوند

دیدگاه

جایزه جلال باری به هرجهت شده است

بهروز جلالی، شاعر و دبیر اجرایی چند دوره جایزه جلال به فارس گفت: متأسفم که بگویم این جایزه ادبی در سال‌های اخیر بسیار از اعتبار خود و قابلیت‌هایش دور شد و با آن باری به هرجهت رفتار شد. در این سال‌ها تنها یک دوره که آقای گلعلی بابایی به‌عنوان دبیر این جایزه حضور پیدا کرد، دوره مناسبی بود. جلالی گفت: یکی از آرمان‌های جایزه جلال تأثیرگذاری در ارتقای سطح کتاب‌خوانی در جامعه عام کشور بود که به‌طورقطع این اتفاق تاکنون رقم نخورده است. وی ادامه داد: وقتی اعتقاد داشته باشیم که ادبیات برای تمام جامعه و نویسندگان است، به‌عنوان برگزارکننده سعی می‌کنیم روی ریل قانونی آن قدم برداریم. مگر می‌شود رویداد ادبی در کشور برگزار شود اما رسانه در آن نقش کمی داشته یا اصلاً نداشته باشد؟ اگر این‌گونه است، یعنی یک جای کار می‌لنگد و حتماً توانسته‌ایم افکار رسانه که برابند افکار جامعه است، انقاع کنیم. یعنی می‌توانستیم آنها را به این باور برسانیم که ما یک جایزه بی‌طرف و متعهد را برگزار می‌کنیم. متأسفانه در سال‌های تلافی جایزه جلال با تغییر دولت‌ها، بیشترین آسیب به زمان و اعتبار جایزه وارد می‌شود.

را انجام دهیم. مثلاً مانند ایشان هر شب عبادت کنیم. الگوپذیری غیرمستقیم به این صورت است که روح و گوهر گفتار و کردار شخص اسوه باید به‌درستی درک و تحلیل و استنباط شود، سپس در مرحله بعد سیره عملی تدوین شده، روش و کارکردهای عملیاتی و کاربردی‌شدن در عصر حاضر بررسی و تبیین شود و توسعه آن در تمامی عرصه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مورد مطالعه قرار گیرد. در مورد الگوپذیری از حضرت‌زهرا(س)، نیز هر دو حالت وجود دارد: نخست در ساخت وجودی حضرت گونه‌ای اخلاقی، فداکاری، خدا را به‌عنوان اصل و مبدأ قرار دادن و ازخودگذشتگی در راه دین و صلاح اجتماع دیده می‌شود. در ارتباط با این حقیقت‌ها و مواردی که از تاریخ به دست ما رسیده، می‌توان عین همان کارها را به اجرا گذاشت که این همان الگوپذیری مستقیم است. از سوی دیگر برخی موارد، از نوع الگوپذیری غیرمستقیم است، مثلاً در فضایل حضرت آنچه که به‌وفور موج می‌زند، معنویت است. مانند این‌که ایشان در عرصه‌های مختلف محل آرامش خانواده بودند، در کنار وظایف خود، برای بانوان آموزش قرآن داشتند، به شبهات پاسخ می‌دادند و ... پس با توجه به مبنای الگوی غیرمستقیم، می‌توان از این عناوین الگو گرفت. یک زن و یک بانو باید فعال و تلاشگر باشد، درعین حال که به معنویت توجه دارد و خطوط قرمز را رعایت می‌کند، می‌تواند خطبه‌های تأثیرگذاری را ارائه دهد و در انتخاب‌های خود درست عمل کند. این روایات و الگوها را می‌توان از حضرت‌زهرا(س) به‌عنوان یک الگوی غیرمستقیم استخراج کرد.

ولی قبول دارید که در زمانه ما زن در محیطی مدرن زندگی می‌کند که شرایط قابل مقایسه با آن عصر نیست؟ بله، ولی در عین حال ارزش‌های انسانی همچنان ارزشمند و مورد اقتباس است؛ لذا اگر این دقت‌نظر صورت‌گیرد و تفکیک بین ارزش‌ها در شرایط مناسبی حضور داشت، چنانچه سیره رفتاری حضرت زهرا(س) همین بوده است. وقتی بحث بصیرت است، باید درمکان‌های اجتماعی حضور داشته باشد و آنچه که سخن حق است را گفت. خودشان این‌گونه بودند و دخترشان حضرت زینب(س) نیز همانند ایشان عمل کردند. پس این به معنای عدم حضور اجتماعی بانوان نیست بلکه به معنای این است که باید توجه کند که رعایت کنند و با رعایت حدود الهی، برای کسب رضایت الهی قدم بردارند. در طول تاریخ اسلام بانوان گران قدری بودند که به تاسی از حضرت هم علم آموختند و هم رشد معنوی داشتند. به طور مثال می‌توان نام برد از افرادی چون مادر

تعالی بر این حجره محقری که جلوه‌گاه نور عقلت الهی و پرورشگاه زیدگان اولاد آدم است.» با کمی دقت در برخورد‌های عاطفی و منطقی حضرت زهرا (س) درمی‌یابیم که آن بانوی بزرگوار، در ساختن روح و شخصیت فرزندان گرامی‌اش از روش‌های ظریف و دقیقی استفاده کرده که روان‌شناسان به نتایج مثبت بسیاری از آنها باور دارند. توفیق بی‌نظیر فاطمه (س) در تربیت کودکان‌ش از معرفت عمیق و صمیم و به معارف اسلام در مورد انسان برمی‌خیزد.

سید علم الهدی، مادر سیدرضی، دختر شیخ طوسی، آمنه بیگم که یکی از شخصیت‌های بزرگوار است. در عصر حاضر می‌توان از بانو مجتهده امین یاد کرد. ایشان درحدی بودند که حضرت آیت‌ا... مرعشی‌نجفی از ایشان اجازه نقل روایت می‌گیرند. کتاب‌های متعدد ارزشمندی از ایشان به یادگار مانده است که می‌توان از تفسیر مخزن‌العرفان، نفعات رحمانیه، روش خوشبختی، معاد و... نام برد. همه این رشدها و ثمرات با الگوگیری و تأثیرپذیری از حضرت زهرا(س) حاصل شده است. و در عین حال عفت، حجاب و حفظ حریم‌ها به بهترین نحو صورت گرفته.

آیا شما برخی شبهه‌ها در برخی مجامع علمی که با مقاصد خاصی به این روایت می‌پردازند که برای زنان بهتر است که مردان نامحرم را نبینند و مردان نامحرم نیز ایشان را نبینند و این بن‌دار بی‌اساس را ترویج می‌کنند که سیره فاطمه زهرا(س) برای بانوان روزگار مانی تواند الگوی مناسبی باشد؛ پاسخ شما به شبهه در این مورد چیست؟ اولاً حضرت فاطمه زهرا(س) از کلمه بهتر و خیر استفاده کرده که خود گویای این حقیقت است که سیره مذکور یک رجحان، مزیت و ایده‌آل است. امری که رعایت آن رجحان و برتری دارد و مادامی که ضرورتی پیش نیامده، عمل به آن بهتر و مطلوب‌تر است. پیام این روایت این است که اگر زن احتیاجی به فعالیت اقتصادی نداشته باشد یا شرکت در کلاس‌های مختلط یا برای درمان بیماری‌ها به‌خاطر وجود پزشک زن و... در چنین شرایطی بهترین برای بانوان این خواهد بود که در آرامش قرار گیرند و به شئون خانوادگی، اعم از تدبیر منزل، تربیت فرزند، همسرداری، کمک به خود کفایی خانواده و... بپردازند. این هرگز به معنای ممنوعیت قانونی نیست. این روایت جنبه اخلاقی دارد و رعایت آن مستحب است و عدم التزام به آن، گناه محسوب نمی‌شود.

اتفاق کشری سیاسی و اجتماعی ایشان و دختران‌شان که الگوی روشنگری است.

سیره حضرت زهرا(س) کاملاً قابل الگوگیری است از آن جهت که مورد تأیید خدا و رسول خدا(ص) است. لذا سیره آن بانوی بزرگ، در عرصه‌های سیاسی، مانند خطبه حضرت فاطمه زهرا (س) در دفاع از ولایت علی(ع) یا در شرایط نظامی، مثل امداد رسانی زنان هنگام جنگ برای مجروحان و تهیه غذا و پوشاک و رساندن آن به جهادگران و...

نشانگر آن است که اصل فعالیت‌های اجتماعی برای زنان، با رعایت شرایط دینی و اخلاقی، نه‌تنها مذموم نیست بلکه در برخی موقعیت‌ها مسمدوح و مطلوب است و در عرصه‌هایی چون تجمع‌های سیاسی، اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر بانوان، آموزش و پرورش بانوان، کسب تخصص‌های مورد نیاز بانوان، مشاوره در امور بانوان و... چه‌بسا در حد ضرورتی انکارناپذیر باشد.

قاب مقاومت

• شرف الزهائیات ..

شریف ترین سرانجام

رژیم مهیونیستی فکر می‌کرد با تهاجم همه‌جانبه به غزه و لبنان، ترور چهره‌های شناخته‌شده مقاومت و کشتار وسیع و همه‌جانبه مردم، می‌تواند ریشه‌های مقاومت اسلامی در منطقه را بخشاند. این رژیم در محاسبات خود فکر کرده بود با بالا رفتن آمار شهدای جنگ، مردم از مقاومت دل‌سرد می‌شوند و این جریان در میان توده‌های مردم فلسطین منقرض می‌شود اما با هم اشتباه کرد. نه تنها مقاومت از چشم مردم فلسطین و لبنان بی‌تفاوت بلکه روجیه شهادت طلبی و تعلق خاطر به شهدای مقاومت در میان مردم منطقه بیشتر گسترده شد. چنان‌که در این کاریکاتور شبکه الجزیره می‌بینیم، شهادت امروز به عنوان شریف‌ترین پایان و سرانجام زندگی برای مردم تلقی می‌شود.